



PRZYKŁADOWA PEŁNA ODPOWIEDŹ

W jakim celu autor nawiązuje w swoim tekście do innego tekstu? Omów zagadnienie na podstawie utworu *Góra „Edek”* Marka Nowakowskiego. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

LEKTURA BAZOWA

Marek Nowakowski, *Góra „Edek”*

EPOKA

Literatura współczesna

CZAS

WYPOWIEDZI
ok. 4 min

OPRACOWANIE

nauczyciele
Odrabiamy

ZESKANUJ TELEFONEM ALBO KLIKNIJ



Kursy maturalne

Pakiet 10 kursów do matury 2027 od Odrabiamy.pl.



Przećwicz to pytanie

Darmowy symulator matury ustnej. Ocena wg kryteriów CKE.



Posłuchaj

Darmowy kurs z opracowaniem pytań jawnych 2027.

JAK Z TEGO KORZYSTAĆ

To gotowa wypowiedź, taka jak na egzaminie. Etykiety na marginesie pokazują, z jakich kroków się składa. Nie ucz się jej na pamięć: zbuduj własną według tego samego planu, a potem sprawdź się w symulatorze (kod QR „Przećwicz to pytanie” wyżej).

TEZA

wstęp, który od razu mówi, co będziesz udowadniać

Z każdym nowo powstałym dziełem rozwija się intertekstualność. Zjawisko to polega na nawiązywaniu dialogu z twórcami albo ich pracami za pośrednictwem własnego tekstu. Artyści odwołują się do innych utworów literackich z różnych powodów. Często dlatego, że podejmują podobną tematykę i chcą przekazać podobną lub rozwiniętą myśl. W tym celu mogą wykorzystać już istniejący, rozpoznawalny w kulturze detal. Bywa nim bohater literacki, wydarzenie, charakterystyczny motyw, cytat. Zasadniczo wszystko, co jest typowe dla danego pisarza lub tekstu

albo konkretnej epoki. Autor nawiązuje więc w swoim utworze do innego dzieła literackiego, żeby wzbogacić swój tekst o powszechnie znane elementy kulturowe. Poza tym wejście w taki dialog pozwala w dokładniejszy, bardziej obrazowy sposób omówić podejmowany w utworze temat.

Z LEKTURY

sceny i postacie z
lektury bazowej
omówione pod tezę

I tak na przykład w opowiadaniu Marka Nowakowskiego *Góra „Edek”* pojawia się nawiązanie do *Tanga* Sławomira Mrożka. Służy ono temu, żeby ukazać niezmienną ludzką mentalność. Do lektury bezpośrednio nawiązuje narrator, a także tytułowe imię Edek, które nosił też bohater dramatu Mrożka. Tamten Edek był człowiekiem brutalnym i prymitywnym. Jego losy udowadniają też, że uprzejmość, logiczne myślenie czy wiedza nie zawsze wygrywają. Czasem do przejęcia władzy wystarczy przemoc fizyczna. U Nowakowskiego znów grubiaństwo zwycięża nad kulturą osobistą oraz intelektem. Kierowca Forda, tytułowy Edek, za wszelką cenę próbował zaparkować swój samochód w upatrzonym miejscu. Agresywnie napierał na innych uczestników ruchu, aż w końcu udało mu się wymusić pierwszeństwo. Dzieło pokazuje, że brak manier jest bardzo powszechnym zjawiskiem we współczesnym świecie.

Oprócz tego dzięki intertekstualności czytelnik może lepiej wyobrazić sobie postać Edka z opowiadania i czegoś więcej się o nim dowiedzieć. Jeśli jest podobny do brutalnego bohatera *Tanga*, to domyślamy się, jakim jest człowiekiem i jaki ma stosunek do innych ludzi. W tym przypadku nawiązanie do innego dzieła wzbogaca i uatrakcyjnia fabułę.

KONTEKST

drugi tekst lub zjawisko,
zestawione z lekturą

Inny tekst literacki, w którym autor odwołuje się do drugiego utworu, to *Latarnik* Henryka Sienkiewicza. Skawiński od dawna mieszkał poza ojczyzną, wydawał się pogodzony ze swoim losem. Pewnego dnia dostał jednak paczkę z książką - *Panem Tadeuszem* Adama Mickiewicza. Pod wpływem lektury odnowił kontakt z językiem polskim, przypomniał sobie lata spędzone w kraju. W tym momencie zatęsknił za ojczyzną. Jednocześnie miał wyrzuty sumienia, że zdążył się pogodzić z życiem na emigracji. Lektura na tyle pochłonęła bohatera, że zaniedbał swoje obowiązki, co skończyło się tragicznie. Odwołanie do epopei narodowej służy więc między innymi wyeksponowaniu wartości ziemi rodzinnej. Pokazuje, jak ważne jest dla człowieka miejsce, w którym się wychował. Poza tym dzięki nawiązaniu do *Pana Tadeusza* tekst zyskuje uniwersalny charakter - można go odnieść do losów wielu emigrantów.

WNIOSEK

spięcie obu części i
odpowiedź na pytanie

Podsumowując, nawiązywanie do innych dzieł literackich wzbogaca tekst o treści zakorzenione w kulturze i świadomości odbiorców. Dzięki temu omawiane lektury stają się bardziej zrozumiałe i zyskują uniwersalny charakter.